

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 8 lipca 2026 roku

Sprawa: Odpowiedź na interpelację nr 17113
Znak sprawy: DC1.054.2.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 17113 złożoną przez Panią Posel Bożenę Lisowską w sprawie standardów odpraw celnych oraz systemowych rozwiązań w relacjach administracji celnej z przedsiębiorcami uprzejmie informuję, co następuje.

1. **Czy Ministerstwo dysponuje wiedzą na temat doniesień o braku jednolitości w stosowaniu procedur celnych przez poszczególne oddziały celne w Polsce?**
2. **W jaki sposób resort zamierza ujednolicić standardy odpraw, aby wyeliminować różnice w interpretacji przepisów między poszczególnymi regionami kraju?**

W przypadku zgłoszeń celnych standaryzacja odpraw jest realizowana poprzez stosowanie ogólnokrajowych systemów operacyjnych do obejmowania towarów procedurami celnymi w imporcie, tranzycie i wywozie. Zgłoszenia celne dokonywane są drogą elektroniczną zgodnie z jednolitymi standardami, tj. według specyfikacji xml właściwych dla tych systemów (publikowanych na stronach Platformy Usług Elektronicznych Skarbowo-Celnych - PUESC). Różnice w działaniu systemów wynikają z różnorodności obsługiwanych w nich procedur celnych (procedury związane z dopuszczeniem do obrotu, procedury wywozowe, procedury specjalne), których istota wymaga różnego traktowania oraz typów zgłoszeń celnych (procedury standardowe albo uproszczone), jak również wyników analizy ryzyka, w tym jej oceny w ramach konkretnej sprawy. Nie zmienia to jednak faktu, że zasady dokonywania zgłoszeń celnych są jednolite dla całego kraju - zgłoszenia są elektroniczne, a systemy operacyjne do ich obsługi - ogólnokrajowe, zbudowane według założeń i standardów określonych dla całego kraju lub Unii Europejskiej (UE) w przypadku systemów transeuropejskich.

W zakresie zgłoszonego problemu dotyczącego odrzucania alternatywnych dowodów z unijnych urzędów celnych przez OC Pruszków w przypadku procedury

tranzytu, chociaż nie jest to wskazane w piśmie, Krajowa Administracja Skarbowa pragnie poinformować, że warunki, jakie muszą spełniać dokumenty w celu uznania jako alternatywny dowód na zakończenie procedury tranzytu unijnego, określone są w art. 312 RW¹ oraz w przypadku alternatywnego dowodu kończącego operację TIR art. 281 RW. Jednocześnie warunki te opisane są w Podręczniku Tranzytowym pkt VII.3.3. Alternatywny dowód zakończenia procedury (a zwłaszcza zapisy w pkt VII.3.3.2.):

Alternatywny dowód można przedstawić w postaci jednego z następujących rodzajów dokumentów, z których każdy umożliwia właściwym organom państwa wyjścia ustalenie, że obejmuje on dane towary i że w związku z tym towary te faktycznie opuściły terytorium umawiających się stron/Unii:

(i) oryginalny dokument celny wystawiony w państwie trzecim, w którym towary zostały objęte procedurą celną.

Jeżeli oryginał dokumentu celnego jest dostarczany w formie elektronicznego dokumentu celnego, organy celne państwa wyjścia mogą go przyjąć jako alternatywny dowód, o ile organy te w razie wątpliwości:

a) mogą uzyskać bezpośredni dostęp do elektronicznego dokumentu celnego w odpowiednim systemie celnym danego państwa trzeciego (zob. przykłady) lub

b) mogą skontaktować się z odpowiednim organem celnym danego państwa trzeciego w drodze korespondencji urzędowej i państwo to potwierdzi autentyczność elektronicznego dokumentu celnego lub zapewni dostęp do takiego dokumentu;

(ii) każdy inny dokument, w którym określono, że towary znajdują się w obrocie w danym państwie trzecim, i który został opatrzony pieczęcią i podpisem lub w inny sposób poświadczony (tj. elektronicznie lub za pomocą innego środka certyfikacji stosowanego przez państwa trzecie) przez organy celne tego państwa w taki sposób, aby mógł zostać zaakceptowany przez organy celne państwa wyjścia.

Tylko dokumenty spełniające te wymogi mogą być zaakceptowane i nie każdy dokument (nawet z państwa członkowskiego) może być uznany za dowód alternatywny. Zwracam uwagę, że w tych przypadkach operacje tranzytu nie zostały zamknięte w sposób regularny (w systemie NCTS), co jest nieprawidłowością, a zatem organ celny jest uprawniony do dokładnej weryfikacji przedstawionych dowodów.

Jeśli chodzi natomiast o procedurę wystawiania świadectwa przewozowego EUR.1, które jest dowodem pochodzenia wywożonych produktów w ramach preferencyjnego handlu, to w zależności od kierunku wywozu produktu, regulowana jest ona przez poszczególne umowy o wolnym handlu. Uregulowania poszczególnych umów w tym zakresie są podobne lub identyczne.

I tak na przykładzie przepisów Regionalnej konwencji w sprawie paneurośródziemnomorskich preferencyjnych reguł pochodzenia², zgodnie z Dodatkiem I „Definicja Pojęcia »Produkty Pochodzące« i Metod współpracy Administracyjnej”:

Art. 20 ust.3. Eksporter występujący z wnioskiem o wystawienie świadectwa przewozowego EUR.1 musi być przygotowany do przedłożenia na każde żądanie organów celnych Umawiającej się Strony wywozu, w której wystawiono dane

¹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2447 z dnia 24 listopada 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ustanawiającego unijny kodeks celny

² Decyzja Nr 1/2023 Wspólnego Komitetu Regionalnej konwencji w sprawie paneurośródziemnomorskich preferencyjnych reguł pochodzenia z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie zmiany Regionalnej konwencji w sprawie paneurośródziemnomorskich preferencyjnych reguł pochodzenia

świadectwo przewozowe EUR.1, wszelkich stosownych dokumentów potwierdzających status pochodzenia przedmiotowych produktów oraz spełnienie pozostałych wymogów niniejszej Konwencji.

Organy celne Umawiającej się Strony wywozu wystawiają świadectwo przewozowe EUR.1, jeżeli dane produkty mogą zostać uznane za produkty pochodzące i jeżeli spełniają one pozostałe wymogi niniejszej Konwencji (ust. 4).

Organy celne wystawiające świadectwa przewozowe EUR.1 podejmują wszelkie kroki niezbędne do zweryfikowania statusu pochodzenia produktów i wypełnienia pozostałych wymogów niniejszej Konwencji. W tym celu mają one prawo żądać przedstawienia wszelkich dowodów i przeprowadzać kontrole ksiąg rachunkowych eksportera lub dokonywać wszelkich innych czynności kontrolnych, jakie uznają za odpowiednie.(ust.5)

Jednocześnie w kontekście wystawiania świadectw przewozowych EUR. 1 nie ma możliwości ustalenia zamkniętego katalogu dokumentów niezbędnych do potwierdzenia pochodzenia towaru. Każda sprawa jest rozpatrywana indywidualnie i w zależności od rodzaju towaru organ celny może żądać różnego rodzaju dokumentów od prostego oświadczenia do dokładnego opisu procesu technologicznego.

Aby organ celny mógł potwierdzić pochodzenie eksporter musi być w stanie je udokumentować i to organ celny decyduje o konieczności przedłożenia oryginału lub kopii poszczególnych dokumentów, w zależności od konkretnego towaru. Przy ustalaniu pochodzenia zastosowanie mają różnego rodzaju reguły pochodzenia, które mogą być oparte na klasyfikacji taryfowej lub wartości użytych materiałów niepochodzących, jak i na rodzaju procesów technologicznych jakie powinny być przeprowadzone. Dlatego nie ma możliwości stosowania jednolitego podejścia do wszystkich wniosków o wystawienie świadectwa EUR. 1.

W przypadku docierających do nas sygnałów o nieprawidłowościach, każda sprawa jest badana indywidualnie.

Należy również zauważyć, że delegacja ustawowa dla Ministra Finansów do określenia sposobu i trybu wystawiania przez organy celne świadectw, zawarta w art. 10 ust. 3 ustawy Prawo celne – dotyczy świadectw potwierdzających niepreferencyjne pochodzenie towarów, a zatem nie dotyczy świadectw preferencyjnych EUR.1.

3. Czy planowane jest wdrożenie w KAS dedykowanych, kompetentnych komórek wsparcia, które udzielałyby wiążących i spójnych informacji w zakresie systemów SENT, F-GAZ oraz sankcji gospodarczych?

Krajowa Administracja Skarbowa (KAS) nie przewiduje uruchamiania oddzielnych komórek wsparcia we wskazanych wyżej obszarach. W zakresie działalności KAS, istnieje wiele zagadnień wymagających specjalistycznej wiedzy, dlatego tworzenie komórek wsparcia dla każdego z takich obszarów nie jest możliwe. KAS wdrażając nowe przepisy czy systemy stara się zapewnić wystarczający dostęp do wiedzy, aby stosowanie nowych zasad było właściwie realizowane przez zobowiązane podmioty. Każda nowa regulacja na początku jej stosowania (jak w przypadku F-gazów) budzi wątpliwości i mnoży pytania, nie każda jednak wymaga powoływania odrębnych komórek wsparcia. Komórki takie powoływane są w sytuacji, gdy realizacja nowego zadania KAS wiąże się ze wzmożoną obsługą i wymaga np. zwiększenia obsady kadrowej.

W odniesieniu do kwestii sektorowych sankcji międzynarodowych wskazać należy, że KAS udziela na bieżąco odpowiedzi zarówno na zapytania podmiotów gospodarczych jak i jednostek podległych.

4. Jakie działania zostaną podjęte, aby skrócić czas trwania postępowań celnych i windykacyjnych, które obecnie zagrażają płynności finansowej wielu polskich przedsiębiorstw?

W interpelacji zarzucono organom celnym „przewlekłość i biurokratyzację”, powołując się na „przypadki „zamrażania” spraw mimo kompletnej dokumentacji (np. w OC Biała Podlaska w procedurze 4200, gdzie postępowania trwają ponad 1,5 roku). W OC Pruszków odrzucane są alternatywne dowody z unijnych (np. austriackich) urzędów celnych, co sztucznie wydłuża procesy odwoławcze.

Odnosząc się do sytuacji dotyczącej procedury 4200 należy zauważyć, że podczas toczącego się postępowania, w sytuacji gdy istnieją wątpliwości co do zakończenia w sposób prawidłowy procedury 4200, bądź dokonywane są zmiany w trakcie trwania procedury 4200, np. zmiana ostatecznego odbiorcy, **organ celny może zażądać wszelkich dokumentów** świadczących o prawidłowym zakończeniu procedury na podst. art. 15 unijnego kodeksu celnego (dalej: UKC)³.

W trakcie toczącego się postępowania w związku z kontrolą zgłoszenia celnego na podstawie art.48 UKC, zgodnie z art. 15 UKC na żądanie organu celnego i w określonym terminie każda osoba bezpośrednio lub pośrednio uczestnicząca w załatwianiu formalności celnych ma obowiązek udzielenia informacji organom celnym.

Nie bez znaczenia jest fakt, że w procedurze 4200 często dochodzi do wykorzystywania ww. zwolnienia do nadużyć i oszustw podatkowych, dlatego w toku toczącego się postępowania w sytuacji wystąpienia nieścisłości, organ celny powinien wyjaśnić wszystkie okoliczności, w tym wystąpić o dokumenty, które jednoznacznie potwierdzą prawidłowe zakończenie procedury. **Brak odpowiednich mechanizmów kontrolnych stwarza ryzyko, że towary pozostaną w państwie członkowskim przywozu i nie zostanie od nich odprowadzony podatek VAT, albo że nie zostaną obłożone podatkiem VAT w państwie członkowskim przeznaczenia.**

Odnosząc się natomiast do zarzutu, iż „W OC Pruszków odrzucane są alternatywne dowody z unijnych (np. austriackich) urzędów celnych, co sztucznie wydłuża procesy odwoławcze.”, uprzejmie informuję, że przedmiotowa informacja została przedstawiona jako proces cykliczny, natomiast dotyczy jednostkowej sprawy indywidualnej. Z uwagi na niedopełnienie obowiązków związanych z zamknięciem operacji w sposób regularny (w systemie NCTS), co jest nieprawidłowością - organ celny był uprawniony do dokładnej weryfikacji przedstawionych dowodów. Postępowanie celne zostało zakończone wydaniem decyzji. Sprawa jest obecnie rozpatrywana w trybie odwoławczym.

5. Czy Ministerstwo rozważy wprowadzenie mechanizmów dialogu (na wzór rozwiązań chorwackich), pozwalających na ustalanie harmonogramów spłat należności celnych w celu ochrony przedsiębiorstw przed upadłością?

Ministerstwo Finansów nie planuje obecnie wprowadzania dodatkowych, poza już obowiązującymi, mechanizmów w ww. obszarze.

6. Z czego wynika chroniczny brak odpowiedzi na korespondencję agencji celnych przez niektóre oddziały (np. OC Pruszków, OC Gdańsk) i jakie konsekwencje zostaną wyciągnięte wobec osób odpowiedzialnych za ten stan rzeczy?

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny

Priorytetowym kanałem komunikacji organów KAS z agencjami celnymi są komunikaty przesyłane bezpośrednio w systemach informatycznych służących do obsługi zgłoszeń celnych. Wykorzystanie dedykowanych systemów operacyjnych stanowi celowe założenie KAS, ukierunkowane na skrócenie czasu obsługi zgłoszeń oraz minimalizację ryzyka wystąpienia zjawisk niepożądanych.

Niezależnie od powyższego, do oddziałów celnych wpływa każdego dnia znaczna liczba wiadomości e-mail (średnio około 600 zapytań dziennie). Korespondencja ta w większości dotyczy spraw, w których właściwa komunikacja na linii organ celny – zgłaszający powinna odbywać się wyłącznie za pomocą automatycznych komunikatów systemowych. Wpływające zapytania dotyczą często kwestii podstawowych, takich jak weryfikacja statusu zgłoszenia, który to status zgłaszający może samodzielnie monitorować w dedykowanej aplikacji. Ponadto powszechną praktyką ze strony agencji celnych jest kilkukrotne wysyłanie wiadomości w tej samej sprawie (tzw. dublowanie zapytań). Powoduje to sztuczne zwiększenie kolejki spraw oczekujących, a w konsekwencji wydłuża czas reakcji urzędu.

Jednocześnie pragnę zapewnić, że bieżący dozór celny prowadzony jest w sposób ciągły i nie zidentyfikowano przypadków pozostawienia bez rozpatrzenia korespondencji o charakterze priorytetowym lub istotnym dla przebiegu procedur celnych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Zbigniew Stawicki

Podsekretarz Stanu Zastępca Szefa Krajowej Administracji Skarbowej

w Ministerstwie Finansów